

POLSKA RAMA KWALIFIKACJI (PRK) dla SPORTU (cz. 2) – opr. J. Skubis
(poniższe informacje opracowano na podstawie materiałów i publikacji Instytutu Badań Edukacyjnych).

SEKTOROWA RAMA KWALIFIKACJI DLA SPORTU - SRKS

W pierwszej części opisane zostały założenia i koncepcja polskiej ramy kwalifikacji (PRK), oraz używane w projekcie słownictwo. W tej części przedstawione zostaną cele i zasady budowy sektorowej ramy kwalifikacji dla sportu (SRKS). Przy pracach nad SRKS spotkały się dwa środowiska: sportu wyczynowego i rekreacji. Po dyskusjach twórcy projektu w swoich pracach oparli się na definicji sportu, która została przyjęta przez Parlament Europejski i brzmi: „**sport to są wszelkie formy aktywności, choć mają różne cele**”. Celem projektu jest aby system kwalifikacji w sporcie objął wszystkie formy aktywności i był czytelny zarówno dla osób prowadzących zajęcia sportowe (trenerów i instruktorów), jak i dla pracodawców. Przewiduje się, że na wdrożeniu ramy skorzystają: szkoły, kluby, stowarzyszenia sportowe. Skorzystają urzędy, ośrodki zdrowia i rekreacji, skorzystają instytucje kształcące kadry: trenerów, instruktorów, menadżerów. Na wprowadzeniu ramy powinni skorzystać również: działacze sportowi, zawodnicy, członkowie klubów i stowarzyszeń, a wreszcie osoby biorące udział w zajęciach i pracownicy obiektów sportowo-rekreacyjnych. Rama nie ograniczy się bowiem do sportowej sfery wyczynowej – olimpijskiej i paraolimpijskiej, młodzieżowej, kwalifikowanej i zawodowej. Rama obejmie też to, co dotyczy sportu dla wszystkich, czyli sportu akademickiego, sportu w wojsku, policji i jednostkach zmilitaryzowanych, sportu dla niepełnosprawnych. Rama dotyczy sportu dorosłych w czasie wolnym, dzieci podczas wakacji, zajęć pozalekcyjnych w szkole lub w miejscu zamieszkania. We wszystkich tych obszarach aktywności, wymaga się od osób prowadzących zajęcia podobnych kompetencji, kompetencji związanych np. z planowaniem, realizacją i kontrolą wysiłku. Wymaga się wiedzy o tym, jak się rozwija osoba ćwicząca, jakie ma możliwości i jakie potrzeby.

Opracowując SRKS branża sportowa (sektor sportowy) po zamieszczeniu z deregulacją rozpoczęła porządkowanie kwalifikacji kadr sportowych. Kwalifikacje poświadczane dyplomami i certyfikatami uporządkowane zostaną tak dla prowadzących treningi wyczynowe (trenerów, instruktorów, animatorów) jak i innych osób prowadzących zajęcia sportowe we wszelkich formach aktywności. Po opracowaniu SRKS nadchodzi czas „przejścia” do kolejnego etapu jakim jest opracowanie i opisanie kwalifikacji na wszystkich poziomach przez PZS i inne organizacje !

Poszczególne etapy przypisywania poziomu, od wymagań uniwersalnych do pojedynczych kwalifikacji przedstawione są na poniższej rycinie.

Ryc.1

Jak wspomniano w pierwszej części, sektorowa rama kwalifikacji dla sportu stanowi trzeci stopień charakterystyk, tj. zakres kompetencji wykorzystywanych w sektorze sportu oraz kwalifikacji funkcjonujących w tym sektorze. Ważne jest, żeby opracowane modelowe rozwiązania zgodne z rekomendacjami europejskimi zostały zaakceptowane przez wszystkie związki i organizacje sportowe w Polsce. **Przygotowany projekt ustawy oczekuje na legislację.**

Biorąc pod uwagę wszystkie potrzeby i problemy związane z kształceniem kadr dla sportu, stworzono ramę kwalifikacji dla całego sektora, ale w dwóch odrębnych ścieżkach rozwoju:

- osób, które prowadzą zajęcia z nastawieniem na osiągnięcie coraz lepszych rezultatów w rywalizacji sportowej, czyli trenerów sportów wyczynowych;
- tych, którzy prowadzą treningi mające poprawić wyniki i stan zdrowia ćwiczących poprzez aktywność rekreacyjną, a zatem sport dla wszystkich.

W Europie zaproponowano cztery główne opisy ról trenerskich: **asystent trenera, trener, starszy trener** oraz **główny trener**. Te cztery główne kwalifikacje odpowiadałyby w Polsce dotychczas stosowanym poziomom a mianowicie: **instruktor, trener II klasy, trener I klasy oraz trener klasy M** (mistrzowskiej). Ten podział ze względu na historię i tradycję jest najbliższy środowisku sportowemu. Niemniej jednak rozwijający się ruch sportowy, inne formy aktywności fizycznej, możliwość przyjęcia różnych rozwiązań w różnych dyscyplinach sportowych stają się powodem ożywionej dyskusji. Z tego też powodu opracowanie i wprowadzenie w życie ramy zintegrowanej z systemem międzynarodowym stało się koniecznością. Trzeba podkreślić, że zagadnienia związane z ramami kwalifikacji są dyskutowane w środowisku trenerskim nie tylko w Europie.

W projekcie sektorowej sportowej ramy (SRKS) w Polsce zaproponowano wykorzystanie sześciu poziomów, od drugiego (2) do siódmego (7). W projekcie opisane zostały kompetencje jakie są niezbędne do uzyskania kwalifikacji trenerskich na każdym z nich. SRKS zapewnia więc jakość kwalifikacji zawodowych, ułatwia uznanie kompetencji zdobytych w różnych formach uczenia się, także nieformalnych i poza formalnych (ryc.2), oraz pokazuje ścieżki kariery. Takie podejście pozwoli między innymi na porównywanie kwalifikacji trenerskich między sobą w kraju, ale też na forum międzynarodowym.

Ryc. 2

W trakcie dyskusji przy opracowywaniu SRKS padały różne propozycje nazwania poszczególnych kwalifikacji. Dla podkreślenia powstającej nowej jakości w tym zakresie

sugerowana była wręcz konieczność odejścia od dotychczasowego nazewnictwa. Jedną z propozycji brzmiała np. następująco: poziom 2 - asystent, poziom 3 - instruktor, poziom 4 - trener osobisty i trener, poziom 5 - specjalista ćwiczeń prozdrowotnych i zaawansowany instruktor, poziom 6 - zaawansowany trener ćwiczeń fizycznych/ osobisty i trener zaawansowany, poziom 7 - trener klasy mistrzowskiej. Jeszcze inaczej wygląda np. sprawa nazewnictwa w fitnessie.

Ostatecznie bardzo ważny staje się fakt, że SRKS nie zmusza całego środowiska do posługiwania się takimi samymi nazwami kwalifikacji. Projekt uznaje, że to środowisko ma je kreować. SRKS nie zmusza też do przyjęcia opisu kwalifikacji na wszystkich sześciu poziomach.

W tej sytuacji Polski Związek Judo jak najszybciej powinien przystąpić do: **ustalenia ilości i nazewnictwa poszczególnych poziomów SRKS, opracowania wymagań i wykonania własnych opisów przyjętych kwalifikacji** oczywiście zgodnych z ogólnymi charakterystykami SRKS. **Kolejnym krokiem powinno być opracowanie wymagań i zasad potwierdzania kwalifikacji (walidacji).** Po uzyskaniu akceptacji dla przyjętych opracowań **należy wystąpić o ich wprowadzenie do zintegrowanego systemu kwalifikacji i doprowadzenie do ich powszechnego stosowania.**

Im szybciej zaczniemy tym większa szansa na sukces, już i tak nie będziemy pierwsi.

Źródło: IBE

Opr. Jacek Skubis